

عنوان:

نقش اضطراب در دوران بیماری کرونا

استاد راهنما:

سرکارخانم زینب پودینه زابلی

مؤلفان:

منصوره پودینه

فایزه تقوایی

رقیه آذرکیش

ملیکا دلدار

خیرالنساء لکپور

حوزه علمیه فاطمیه(سلام الله عليهها)

شهرستان زابل

تابستان

چکیده

بیماری کووید ۱۹ برای خیلی‌ها موجب تذکر شد و متوجه شدند که حقیقتاً انسان نباید خدایی کند و موجودی ضعیف است. علی‌رغم همه شعارها بر دستاوردهای علمی بشر، برخی متذکر شدند و بروزی که از نظر علمی حیات مستقل ندارد و تا در بدن انسان قرار نگیرد، فعالیتی ندارد و در واقع مرده است، توانسته بزرگترین چالش‌ها را در تمام سطوح زندگی انسان ایجاد کند؛ اعم از امنیت روانی، سلامت جسمی، اقتصاد، تحولات سیاسی و همه حوزه‌های دیگر. این‌ها موارد عبرت‌آموزی برای بشر بوده است و برخی به این موضوع توجه کرده‌اند که نکته مبارکی به حساب می‌آید. کسانی که این نکته‌ها را دریافته و باورهای الهی‌شان تقویت شده، به این تجربه رسیدند که امور در اختیار خداوند است و اگر برخی در این حوزه وارد شده و ادعاهایی مطرح می‌کنند، غلط بودن این ادعاهای با کمترین چیزی نشان داده می‌شود. در این مقاله برخی از تاثیرات فردی کرونامانند: افزایش اعتقادبه خدا، تقویت ایمان و عمل به دین، ظهور توحید فطری، سبب دفع بلاشاره شده و با هدف بررسی آثار ایمان و ارزیابی نقش ایمان در دوران کرونا و شناساندن و تقویت باورهای دینی به صورت توصیفی با روش کتابخانه‌ی مورد بحث قرار گرفته است.

کلیدواژه‌ها: ایمان، فردی، قرآن، کرونا.

مقدمه

بیماری کووید ۱۹ مثل هر پدیده دیگری در این عالم، بر عده‌ای تأثیر مثبت و بر بعضی دیگر تأثیر منفی داشته است. قرآن هم که یکی از بزرگترین نعمت‌های الهی محسوب می‌شود، ولی همه در مقابل آن سود نبردند و استفاده نکردند. به تعبیر مولوی قرآن مثل طنابی است که برخی با آن به آسمان می‌روند و وسیله‌ای می‌شود برای نجات‌شان از ظلمات عالم ماده و از طرف دیگر، طناب این خاصیت را هم دارد که برخی با آن به قعر چاه بروند و برایشان عامل خسran

شود. خود قرآن نیز می‌گوید که به مؤمنین سود می‌رساند و به کسانی که باطن تاریکی دارند، جز خسran نمی‌افزاید.

در رابطه با پیشینه شیوع ویروس کرونا از کشور چین آغاز و به سرعت به یک بحران جهانی تبدیل شده و بسیاری از کشورهای جهان را درگیر خود کرده است. بحران کرونا مشیتی الهی بود و حکمت الهی مقرر کرد تا کشورهای بزرگ از این ویروس کوچک خسارات بزرگی را شاهد باشند. در این رابطه کتابی به چاپ نرسیده ولی مقاله‌ای با عنوان نقش کرونا بر سلامت خانواده از زهرا حسینی که در زمینه خانواده و سلامت روان و جامعه بحث کرده است.

در کنار اقتصاد و سیاست، یکی از موضوعاتی که از روزهای اولیه ظهرور کرونا بر سر زبان‌ها افتاد، دین و مذهب بود. دشواری در اتخاذ تصمیم بستن و تعطیل کردن مراکز دینی در برخی کشورها حاشیه‌هایی ایجاد کرد برخی معتقدند کرونا آینده تاریکی برای دین و اعتقادات مذهبی رقم خواهد زد. بعضی هم بر خلاف آن، مدعی هستند که تغییرات بنیادین در جهان بیرون و درون انسان، بازگشت به خویشتن و بازگشت به دین و معنویت را به دنبال خواهد داشت. بر این اساس ضرورت این مسئله بسیار نمایان و مشهود است. سوالی که در این مقاله پاسخ داده می‌شود، کرونا بر ایمان افراد می‌تواند چه تاثیراتی بگذارد؟ هدف این مقاله بررسی آثار ایمان و ارزیابی نقش ایمان در دوران کرونا و شناساندن و تقویت باورهای دینی در بحران کرونا می‌باشد. در این مقاله تاثیر کرونا بر ایمان مورد بررسی قرار می‌گیرد.

الف - مفاهیم

۱۰ فرد در لغت به معنای تنها، تک، یگانه، نصف زوج می باشد و در اصطلاح به معنای کسی که

غیراز خودش با او آمیخته نشود (تنها) این کلمه عام تراز کلمه «وتر» و اخّص از کلمه «

واحدی» است و جمع آن فرادی می باشد.^۱

معنای فرد در لغت عبارت است از یک موجود مشخص که دارای موجودیت و تعیین مخصوص به خود می باشد. این تعیین شخصی مانع از آن است که دو فرد از همه جهات و خصوصیات عین یکدیگر بوده باشند، اگر چه تشابه کامل میان آن دو وجود داشته باشد. مفهوم آن کلی که فرد به این معنا در مقابلش قرار گرفته است، عبارت است از مفهوم وسیعی که شامل همه افراد آن بوده باشد، مانند کلی انسان که به همه افراد انسانی قابل تطبیق است. و هر یک از افراد انسانی مانند حمید، علی، حسن که موجود مشخص و تعیین یافته عینی است، فردی از کلی انسان می باشد. چهار اصطلاح دیگر برای این فرد بکار می رود: جزئی، شخصی، مصدق، مورد. گاهی دیگر فرد در مقابل اجتماع منظور می گردد. در این صورت مقصود از فرد یک انسان است دارای تمایلات و نیروها و فعالیتها و استعدادهای مخصوص به خود. و در اصطلاح می توان گفت که فردیت یک مفهوم فلسفی می باشد، که با هوشیاری، نمایندگی، ذات، اصالت، و صداقت و حقیقت در ارتباط است و به دفعات در منابع مختلف به تعریف آن پرداخته شده است. سه تعریف متعارف برای کلمه فردیت ارائه شده است: فاعلی که به بیان دقیق تر، شخصی است دارای هوشیاری و تجربه، و آن شخص دارای جنبه های فکری، احساسات، اعتقادات، و خواسته هایی است. موجودیت یا نهادی که دارای فاعلیت بوده و با در رابطه بودن با موجودیت های دیگر کار می کند و از قدرتش بهره می برد برخی از اطلاعات، نظریات، موقعیت ها، و چیزهای فیزیکی، تنها زمانی حقیقی تلقی می گردد که نقطه نظر یک یا چند فرد باشد. این

^۱. اصفهانی، فرهنگ قرآنی راغب، ص ۲۵۴.

تعاریف مختلف از فردیت گاهی در فلسفه به یکدیگر ملحق می‌گردند. در اکثر موقع این کلمه به معنی چیزی است الهام بخش، تأثیر گذار، مطلع کننده، که انسان را به سوی حقیقت و درستی می‌گرایاند. فردیت مجموعه‌ای از ادراک، تجربیات، توقعات، فهم و درک شخصی و فرهنگی، و اعتقادات خاص یک شخص می‌باشد

۲. کرونا

جای دنیا را طوری در نوردید که در ماه فوریه سال ۲۰۲۰ همون بهمن ماه ۱۳۹۸ درست کمتر از دو ماه بعد اپیدمی سازمان جهانی اعلام کرد جهان مبتلا کرونا ویروس، نامی رسمی است که به گروهی از ویروس‌های عامل بیماری‌های تنفسی در انسان اطلاق می‌شود اما جدیدترین نوع این ویروس که عامل شیوع بیماری کووید-۱۹ است، "کرونا ویروس سندروم حاد تنفسی ۲ (SARS-CoV-2)" نام دارد.

شاید گسترش این ویروس در سراسر جهان، این سوال را در ذهن بسیاری از مردم شکل دهد که نام این ویروس از کجا ریشه می‌گیرد.

کرونا ویروس، از واژه لاتین "corona" به معنی "تاج" مشتق شده که خود این واژه نیز از یک واژه یونانی وام گرفته شده است. این نام توسط جون آلمیدا و دیوید تیرل دو دانشمندی که برای اولین بار کرونا ویروس‌های انسانی را مشاهده و مطالعه کردند، گذاشته شده است. این کلمه اولین بار در سال ۱۹۶۸ توسط گروهی از ویروس شناسان در نشریه "نیچر" برای این خانواده جدید ویروس‌ها به کار برده شد. این نام به شکل و ظاهر ویروس زیر میکروسکوپ اشاره دارد که برآمدگی‌های بزرگ اطراف آن "تاج خورشیدی" را در ذهن تداعی می‌کند. این برآمدگی‌ها که پپلومر (peplomer) نام دارند، پروتئین‌های روی سطح ویروس هستند. به

دربعضی از تفسیرهای آمده است که قوم یونس ازان پس توبه کردند توبه ای بی بازگشت و هر ستمگر حق ستم دیده بدادحتی اگرسنگی غصبی درپی خانه ای بودخانه ویران کردند و آن سنگ به صاحبیش دادند

از این حدیث برآید که سبب پذیرفته شدن توبه‌ی قوم یونس آن بودکه علماء اگرامی می‌داشتند و مقام علم را احترام می‌کردند.^۱

و با توجه به این که یکی از بلاهادرحال حاظر بیماری کرونامی باشد و واگیردار بودن این بیماری باعث جدایی میان کودکان و مادران و فرزندان شده امیدواریم که خداوند بداعاهایی که عالمان دینی توصیه کردن داین عذاب دفع شود.

و در تفسیر آیه‌ی (فَلَوْلَا كَانَتْ قُرْيَةٌ أَمْنَتْ فِنْفَعَهَا إِيمَانُهَا...) آین گونه توضیح داده شده است: سنت الهی براین است که ایمان بی موقع مقبول نباشد پس چرا قوم گذشته به موقع ایمان نیاورند تا به حال آن هاسودی دهد؟ (فلولا کانت قریه امنت فنفعها ایمانها...) به جز قوم یونس که چون قبل از نزول بلا ایمان آوردن مجازات رسوا کننده را در زندگی این دنیا از آن هابر طرف ساختیم (الا قوم يُونُس لَمَّا مُنَوِّأْ كَشْفَنَ عَنْهُمْ عَذَابُ الْخَزْرِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا...) و به آن هاتا زمانی بهره زندگی دادیم (و متفناهم الی حین)

نکته: البته در اقوام گذشته افرادی بودند که بعد ایمان آورند.

قوم یونس چگونه عمل کرد؟

---

^۱. مدرسی، تفسیرهایت، ج ۴ - ص

هنگامی که یونس(علیه السلام) از یمان آوردن قوم خودمایوس شدنفرین کردو خودازمیان مردم پیرون رفت مردم وقتی نشانه های بلا راشده کردند و فهمیدند که یونس راست گفته و پیامبر است، نزد عالم شهرآمدند و به رهبری او همه از شهر برای توبه خارج شدند مادران را ز فرزندان جدا کردن تازمینه گریه وزاری فراهم آید، لباس های کم ارزشی به عنوان تواضع بر تن کردند و به جست وجود یونس(علیه السلام) پرداختند ولی اورانیافتند امّا خداتوبه آن هارا قبول کرد و بلال آن های را گرداند.^۱

یونس به ساحل رسید و سوار بر کشتی شد و قتی کشته بود. دریارسید، خداوند یک ماهی بزرگ را برآورد هامسلط کرد که مانع حرکت سفینه گردید. آن هافهمیدند که ماهی یکی از مسافران رامی خواهد بود. هابه قرعه روی آوردند و قرعه به نام یونس درآمد و اورابه کام ماهی انداختند. [سوره صفات.]

یونس لابه و تضرع کرد که بارالها من به خودستم کردم، پروردگار!! ازمن در گذر [سوره انبیاء] ماهی او، ایه ساحا، افکند که سیا، نحیف شده بود. خداوندد، ختم، رباند تاسایان، او شود [صفات].

حضرت یونس(علیه السلام) پس از بازیافت سلامت خودبه سوی قوم خود بازگشت، آنها از ورود او خوش حال شدند و این نیاز ایمان آوردن آنان خوشحال گردید. روایت است که مردی یهودی از امیر مومنان پرسید: آن کدام زندان بود که زندانی خود را در تمام عالم سیرداد؟

۵- کرونا یکی از علائم ظهور امام زمان (عجل الله تعالى فرجه الشریف)

^١ . المیزان، ج ١٠، ص ١٣٣، تفسیر فخر رازی، ج ١٧، ص ١٧٢، نمونه ج ٨ ص ٣٨٨

^٢ . الكاشف ج ٤، ص ١٩٣ . مجمع البيان، ج ٥، ص ١٣٥

مردم ایران در این جریان از همه اقسام در حوزه درمان و پزشکی مجاهدانه فعالیت کردند و با حرکت‌های جهادی دارد عرصه شدند، تمام مشاغل، کار و فعالیت‌های روزانه خود را در خدمت درمان و پیشگیری از این بیماری قرار دادند که بینظیر بود.

اگر مجموعه این قضایا را که به عنوان علائم ظهر است بررسی کنیم، جوهره اش یک واقعیت است و آن است که حوادث آخر زمان، مردم را بیشتر متوجه خدا می‌کند و افراد متوجه اسلام و امتیازات آن می‌شوند.

در این جریان بسیاری از بت پرستان به خاطر نامیدی از خدahای سنگی و چوبی خود، بت‌ها را در دریا ریختند و به خدا توجه کردند که این وقایع یکی از علائم ظهر امام زمان (عج) است.^۱

نتیجه

کسانی که دین باور بودند با شیوع کرونا ایمان دینی‌شان تقویت شد و رفتارهای مبتنی بر باورهای دینی را بیشتر انجام دادند و آنها یعنی که دین باور نبوده و دچار تاریکی باطن بودند، بیشتر از دین و اخلاق و انسانیت فاصله گرفتند.

جهان قبل از کرونا و پس از کرونا به طور چشمگیری تفاوت دارند و این رخداد بر اساس اراده الهی رقم خورد. بحران کرونا مشیتی الهی بود و حکمت الهی مقرر کرد تا کشورهای بزرگ از این ویروس کوچک خسارات بزرگی را شاهد باشند. کشورهای بزرگ و مدعیان امپراطوری مانند آمریکا و کشورهای دیگر در برابر این بحران ناکام مانده و مأیوس شدند. ناتوانی این کشورها در برابر این ذره ویروس که حتی با چشم نیز قابل دیدن نیست، امری شگفتانگیز است. قدرت

---

^۱ ۹۹/۱۲/۱۲ ساعت: <https://etemadonline>).

خداوند متعال جنگنده‌ها، هواپیماها، تکنولوژی‌ها و امکانات نظامی پیشرفته را با کوچکترین موجود از پای درآورده؛ اقتدار کردگار جهان شگفت‌آور است.

ویروس کرونا پیامی الهی برای تمامی بشریت است مبنی بر اینکه ای آدمیان، مغدور نشوید و تکبر و خودبینی شما را در مقابل قدرت الهی، به زانو درآورده است.

پس از بسته شدن اماکن مذهبی و تعطیلی مراسم مذهبی در بحران کرونا، نگرانی‌ها برای تضعیف دین باوری در جامعه افزایش یافته است. در این زمینه، تولید برنامه‌ها، سایت‌ها و پادکست‌های دینی جهت تقویت باورهای مذهبی پیشنهاد می‌شود. همچنان با ایجاد بسترها مجازی برای رویدادها و مراسم‌های دینی، هیئت‌ها و زیارت‌ها، می‌توان از اثرات سوء بحران شیوع کرونا در جامعه دینی کاست.

فهرست منابع

قرآن

۱. اصفهانی، راغب، فرهنگ قرآنی، (ترجمه جهانگیر ولدبیگی) سنندج، آراس، ۱۳۸۹-ش.
۲. فخر رازی، محمد بن عمر، تفسیر کبیر، (بی جا)، (بی نا)، (بی تا).
۳. قرشی، علی اکبر، تفسیر احسن الحدیث، (بی جا)، بنیاد بعثت، (بی تا).
۴. قرائتی، محسن، تفسیر نور، تهران: مرکز درس‌هایی از قرآن، ۱۳۷۹-هـ ش
۵. طباطبایی، محمد حسین، تفسیر المیزان، (ترجمه: محمد باقر موسوی)، قم: انتشارات جامعه مدرسین، ۱۳۸۹-هـ ش

۶. طبرسی، فضل بن حسن، **تفسیر جوامع الجامع**، (مصحح: ابوالقاسم گرجی) قم، مرکز مدیریت قم، (بی تا).

۷. طبرسی، محمد، **مجمع البیان**، تهران: فراهانی، (بی تا).

۸. مکارم شیرازی، ناصر، **تفسیر نمونه**، تهران: دارالکتب اسلامیه ۱۳۸۶ هـ.

۹. مدرسی، محمد تقی، **تفسیر هدایت**، (مترجم: عبدالحمید آیتی)، (بی جا)، (بی نا)، (بی تا)، ۱۳۷۸ هـ.

۱۰. مغنية، محمد جواد، **تفسیر کاشف**، قم، دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۸۶ هـ.

۱۱. همدانی، محمد حسین، **انوار در خشان در تفسیر قرآن**، تهران، لطفی، ۱۳۸۰ هـ.

۱۲. www.mehrnew.com ساعت: ۱۶:۴۰ ۹۹/۱۲/۱۴.

۱۳. <https://etemadonline> ساعت: ۱۲:۴۰ ۹۹/۱۲/۱۲.

<https://shahraranews.ir> ساعت: ۱۴:۳۰ ۹۹/۱۲/۱۲.

<https://Isfahan.iqna.ir> ساعت: ۱۵:۳۰ ۹۹/۱۲/۱۲.

www.ghemiyeh. ۱۶